

REMISSVAR AVSEENDE POST- OCH TELESTYRELSENS RAPPORT STÖD TILL UTBYGGNAD AV INFRASTRUKTUR FÖR MOBILA TJÄNSTER (FI2026/00227)

Region Västmanland tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Post- och telestyrelsens rapport om statligt stöd till utbyggnad av infrastruktur för mobila tjänster.

SAMMANFATTANDE STÄLLNINGSTAGANDE

Regionen välkomnar regeringens ambition att stärka mobil uppkoppling där marknadens incitament inte är tillräckliga, särskilt längs viktiga väg- och järnvägsstråk. En väl fungerande mobil infrastruktur är en grundläggande förutsättning för regional utveckling, näringslivets konkurrenskraft, kollektivtrafik, beredskap och tillgänglighet i hela landet.

Region Västmanland tillstyrker ambitionen att införa ett statligt stöd för utbyggnad av mobil infrastruktur men bedömer att stödmodellen behöver utvecklas innan den genomförs.

Region Västmanland anser att den fortsatta utformningen bör:

- ge regioner och kommuner ett reellt inflytande genom samråd och medverkan i prioriteringar,
- integrera regionala utvecklingsperspektiv och platsbaserade behov i större utsträckning,
- möjliggöra satsningar även utanför utpekade väg- och järnvägsstråk där samhällsnyttan är stor,
- utgå från användarnas faktiska behov och upplevelse av tjänsten,
- säkerställa att stödets utformning blir attraktiv och genomförbar för marknadens aktörer.

Med dessa justeringar kan stödet bli ett viktigt verktyg för att stärka regional utveckling, näringslivets konkurrenskraft, digital inkludering och tillgänglighet i Västmanland och övriga Sverige.

REGION VÄSTMANLANDS SYNPUNKTER

Region Västmanland bedömer att den föreslagna stödmodellen behöver utvecklas för att bättre svara mot samhällets samlade behov och de mål som finns för regional utveckling. Regionen vill särskilt lyfta tre aspekter:

- det regionala utvecklingsperspektivet behöver ges större tyngd,
- behoven av mobil uppkoppling är bredare än de föreslagna transportkorridorerna,
- användarperspektivet bör få större genomslag i stödmodellens utformning.

Mobil infrastruktur är en regional utvecklingsfråga

Region Västmanland anser att digital infrastruktur bör betraktas som en integrerad del av samhällsplaneringen, jämförbar med investeringar i transport-, energi- och annan samhällsbärande infrastruktur. Mobil uppkoppling är idag en förutsättning för arbete, företagande, utbildning, vård, kollektivtrafik och samhällsservice.

Mot denna bakgrund är det problematiskt att den föreslagna stödmodellen huvudsakligen baseras på tekniska analyser, täckningskartor och kostnadseffektivitet i form av "mest täckning per investerad krona". Ett sådant angreppssätt riskerar att underskatta de regionala och lokala behov som inte fångas genom nationella modeller och statistik.

Regioner och kommuner har ett lagstadgat ansvar för regional utveckling och besitter kunskap om arbetsmarknadsrelationer, pendlingsmönster, utvecklingsstråk, näringslivets behov och framtida planeringsförutsättningar. Denna kunskap bör användas mer systematiskt i identifiering och prioritering av stödområden.

Region Västmanland anser därför att:

- regioner och kommuner bör ges en tydligare roll i behovsanalys, prioritering och uppföljning,
- stödmodellen bör innehålla krav på samråd med regional och kommunal nivå,
- nationella analyser bör kompletteras med regionala utvecklingsperspektiv och lokal kunskap.

Behoven är större än väg- och järnvägsstråk

Region Västmanland delar bedömningen att sammanhängande mobil uppkoppling längs viktiga transportstråk är av stor betydelse för arbetspendling, kollektivtrafik och regional tillgänglighet. För Västmanland är exempelvis E18, riksvägarna 56, 66 och 70 samt länets järnvägsförbindelser viktiga ur ett regionalt utvecklingsperspektiv. Som exempel kan nämnas Bergslagspendeln som är en järnvägssträcka som binder ihop två områden med världsledande industri i Västerås och Ludvika. Med den nuvarande utformningen av stödet skulle denna sträcka riskera att ej prioriteras på grund av kraven på pendlingsflöden och bristande regionalt inflytande.

Samtidigt är det viktigt att konstatera att mobil uppkoppling idag är avgörande på många fler platser än där människor förflyttar sig. Näringslivet, offentlig verksamhet och invånare är beroende av fungerande uppkoppling där verksamheter bedrivs och där människor bor och verkar.

Den gemensamma undersökning som genomförts bland småföretag i Mellansverige visar att tillgång till stabil mobil uppkoppling är en grundläggande förutsättning för företagets verksamhet och utveckling. Företagen efterfrågar i första hand bättre geografisk täckning och ökad driftsäkerhet snarare än högre hastigheter. Brister i mobilnäten påverkar bland annat transporter, byggverksamhet, jord- och skogsbruk, serviceföretag samt andra verksamheter som bedrivs utanför traditionella kontorsmiljöer.

Region Västmanland anser därför att stödmodellen riskerar att bli alltför snäv om den enbart inriktas på utpekade väg- och järnvägsstråk. Modellen bör ge möjlighet att även beakta områden där dokumenterade behov finns ur ett regionalt utvecklings-, näringslivs-, beredskaps- eller landsbygdsperspektiv.

Användarnyttan bör stå i centrum

Region Västmanland vill framhålla betydelsen av att stödmodellen utgår från den faktiska upplevelsen och nyttan för användarna.

Ur ett användarperspektiv är det mindre relevant att täckning formellt finns i ett område om uppkopplingen inte fungerar tillfredsställande för den operatör som användaren har abonnemang hos. Vilket är hos en operatör för de flesta. En modell där olika operatörer bygger ut olika delsträckor riskerar att skapa en fragmenterad användarupplevelse trots att stödets mål tekniskt sett uppfylls. Målsättningen bör vara att användare upplever en sammanhängande och robust tjänst oavsett operatör. Region Västmanland ser därför positivt på principen om delning av redan utbyggd infrastruktur men vill understryka att stödmodellen måste skapa faktiska

incitament för samutnyttjande både för den som vill inplacera sig och för den som upplåter plats.

Det är också viktigt att uppföljningen av stödinsatser inte enbart baseras på teoretisk täckning utan även på faktisk funktionalitet, användbarhet och samhällsnytta.

Övrigt

Behovet av ett stöd till av infrastruktur för mobila tjänster är välkommet och av stor betydelse för att vi ska kunna nå målen i regeringens nya Digitaliseringsstrategi. Frågan om utformningen av ett stöd till infrastruktur för mobila tjänster är dock komplex och Region Västmanland vill betona att det är viktigt att stödet utformas så att det blir attraktivt att söka för operatörerna. Annars riskerar verkningsgraden på stödet att bli lågt och därmed samhällsnyttan minskar.

Region Västmanland ser fram emot en fortsatt dialog när det gäller stödets utformning och vid ett senare genomförande.

För Region Västmanland

Jenny Landernäs
Ordförande i Regionala utvecklingsnämnden

Christer Alzén
Regional utvecklingsdirektör